Eser Adının Güncellenmesine İlişkin Açıklama ve Gerekçe

Eserin ikinci baskısında, kitabın ana başlığı ile yükseköğretim programlarında kullanılan ders adlandırmaları arasında terminolojik bütünlüğün sağlanması amacıyla isim değişikliğine gidilmiştir (Önceki isim: Kapsayıcı Türkçe Öğretimi Uygulamaları). Bu değişikliğin temel gerekçesi, Yükseköğretim Kurulu (YÖK) tarafından öğretmen yetiştirme programlarının ders listelerinde yer verilen "Kapsayıcı Dil Öğretimi" adlandırmasıyla eserin başlığının uyumlu hâle getirilmesidir. Böylece özellikle sınıf öğretmenliği programlarında ilgili dersi yürüten öğretim elemanlarının, öğretmen adaylarının ve bu alanda çalışan araştırmacıların eseri daha kolay tanımaları, akademik kaynak taramalarında esere ulaşmaları ve kitabı ilgili ders kapsamında kullanabilmeleri amaçlanmıştır.

Eserin "Türkçeyi İkinci veya Yabancı Dil Olarak Öğrenen ve Türkçe Dil Becerileri Zayıf Olan İlkokul Öğrencilerine Yönelik Kapsayıcı Etkinlikler" şeklindeki alt başlığı ilk baskıda da yer almakta olup ikinci baskıda aynen korunmuştur. Dolayısıyla başlık değişikliği yalnızca eserin ana adıyla sınırlı tutulmuş; kitabın hedef kitlesinde, bilimsel kapsamında, temel amaçlarında ve benimsediği öğretim yaklaşımında herhangi bir değişikliğe gidilmemiştir. Bu düzenlemeyle eserin mevcut kapsamının yükseköğretimde kullanılan akademik terminoloji çerçevesinde daha açık biçimde ifade edilmesi hedeflenmiştir. Bununla birlikte eserin ikinci baskısında, Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli esas alınarak güncel öğretim programıyla uyumun sağlanmasına yönelik terminolojik ve pedagojik düzenlemeler gerçekleştirilmiştir. Bu kapsamda, önceki öğretim programlarında kullanılan "kazanım" ifadesi yerine yeni modelin benimsediği "Öğrenme Çıktıları ve Süreç Bileşenleri" esas alınmış ve ilgili bölümler bu doğrultuda güncellenmiştir. Ayrıca eserin bilimsel ve pedagojik açıklamalarını desteklemek amacıyla bazı paragraflar eklenmiş, mevcut anlatımların bir kısmı yeniden düzenlenmiş ve sınırlı sayıda yeni etkinliğe yer verilmiştir. Söz konusu eklemeler, eserin temel yapısını değiştirmekten ziyade mevcut içeriği zenginleştirmeyi, uygulama çeşitliliğini artırmayı ve güncel öğretim programıyla uyumunu güçlendirmeyi amaçlamaktadır.

Eserde yer alan etkinliklerin büyük çoğunluğu ilk baskıdaki biçimiyle korunmuştur. İkinci baskıda gerçekleştirilen değişiklikler, mevcut etkinliklerin temel öğretimsel amaçlarını ve uygulanış biçimlerini değiştiren kapsamlı bir yeniden yapılandırma niteliğinde değildir. Aksine, eserin özgün yapısı ve temel yaklaşımı korunarak gerekli görülen bölümlerde güncellemeler yapılmış, bazı açıklayıcı paragraflar ve yeni etkinliklerle içerik desteklenmiştir. Böylece ilk baskının bilimsel ve pedagojik bütünlüğü korunurken eserin güncel öğretim programı çerçevesindeki işlevselliğinin artırılması hedeflenmiştir. Sonuç olarak eserin ikinci baskısında gerçekleştirilen değişiklikler, ana başlığın YÖK tarafından kullanılan ders adlandırmasıyla uyumlu hâle getirilmesi, mevcut içeriğin Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli kapsamında "Öğrenme Çıktıları ve Süreç Bile-

şenleri" doğrultusunda güncellenmesi, bazı açıklayıcı paragrafların eklenmesi ve sınırlı sayıda yeni etkinlikle içeriğin desteklenmesi şeklinde özetlenebilir. Eserin hedef kitlesi, temel amaçları, bilimsel yaklaşımı ve etkinliklerinin büyük çoğunluğu korunmuş olup ilk baskı ile ikinci baskı arasındaki içeriksel ve bibliyografik süreklilik gözetilmiştir. Bu yönüyle yapılan düzenlemeler, tamamen farklı bir eser ortaya koymaktan ziyade mevcut eserin akademik erişilebilirliğini artırmayı, öğretmen yetiştirme programlarıyla terminolojik uyumunu güçlendirmeyi ve güncel öğretim programı doğrultusunda kullanılabilirliğini geliştirmeyi amaçlamaktadır.

ÖZGEÇMİŞ

Yusuf KIZILTAŞ

Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Sınıf Öğretmenliği programından mezun olan Doç. Dr. Yusuf Kızıltaş, meslek hayatına 2007 yılında sınıf öğretmeni olarak başlamıştır. Eğitim hayatının farklı dönemlerinde vekil öğretmenlik, sözleşmeli ve kadrolu sınıf öğretmenliği, müdür yetkili öğretmenlik, kurucu okul müdürlüğü ve okul müdürlüğü görevlerinde bulunmuştur. On iki yıllık öğretmenlik ve yedi yıllık okul yöneticiliği deneyimi boyunca özellikle kırsal bölgelerde yaşayan, sosyoekonomik açıdan dezavantajlı ve eğitimde fırsat eşitsizliğiyle karşı karşıya kalan çocukların eğitimine odaklanmıştır. Van iline bağlı bir köy okulunda beş yıl görev yapmış, ayrıca iki yıl boyunca aynı köyde gönüllü olarak yaşamını sürdürmüştür. Bu deneyimler, yalnızca mesleki birikimini değil, eğitim anlayışını ve sonraki yıllarda şekillenecek bilimsel araştırmalarının temelini de oluşturmuştur.

Kırsal bir okulda müdür yetkili öğretmen olarak görev yaptığı dönemde Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Programları ve Öğretimi Bilim Dalında tezli yüksek lisans eğitimini tamamlamıştır. Eğitim yöneticiliği sürecinde gerçekleştirdiği çalışmalar ve okulunda sağladığı başarılar sonucunda 2017 yılında Van'da fark yaratan öğretmenler arasında birinci seçilmiş ve ilin temsilcisi olarak yılın öğretmeni ünvanıyla çeşitli ulusal programlara katılmıştır. Bu kapsamda Türkiye Büyük Millet Meclisinde, Cumhurbaşkanlığı Külliyesinde, Çankaya Köşkü'nde ve çeşitli üst düzey devlet yetkililerinin makamlarında ağırlanmıştır. Okul müdürlüğü görevini sürdürürken 2015–2019 yılları arasında Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Sınıf Eğitimi Bilim Dalında doktora eğitimini tamamlamıştır.

2020 yılında Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Temel Eğitim Bölümü Sınıf Eğitimi Anabilim Dalında doktor öğretim üyesi olarak akademik görevine başlayan Kızıltaş, 2023 yılında doçent ünvanını almıştır. Hâlen aynı üniversitede doçent olarak görev yapmakta; öğretmen adaylarına İlk Okuma ve Yazma Öğretimi, Türkçe Öğretimi, Kapsayıcı Dil Öğretimi, Kapsayıcı Eğitim, Risk Altındaki Çocuklar ve Eğitimi, Karakter ve Değer Eğitimi, İnsan İlişkileri ve İletişim gibi alanlarda dersler vermektedir. Akademik çalışmalarını özellikle eğitimde fırsat eşitsizliği, kırsal bölgelerdeki dezavantajlı çocuklar, öğrenme yoksulluğu, okuma ve yazma becerileri, yapay zekâ destekli öğretim, dijital teknolojiler, çocukların sosyal medya ortamlarındaki görünürlüğü ve risk altındaki çocukların eğitimi üzerine yoğunlaştırmaktadır. Öğretmenlik ve okul yöneticiliği dönemlerinde edindiği saha deneyimini akademik çalışmalarına yansıtarak eğitim sorunlarını yalnızca kuramsal açıdan değil, çocukların, öğretmenlerin ve

ailelerin gerçek yaşam deneyimleri üzerinden de incelemektedir.

Bilimsel çalışmalarının yanı sıra çocukların karşı karşıya kaldığı eğitimsel ve toplumsal sorunları kamuoyunun gündemine taşımaya önem veren Kızıltaş, ulusal ve yerel basında, televizyon programlarında ve gazetelerde eğitim, çocuk hakları, dijital riskler, sosyal medya ve çocukların korunması gibi konularda sıklıkla değerlendirmelerde bulunmaktadır. Ulusal ve uluslararası bilimsel toplantılarda bildiriler sunmakta, akademik yayın ve araştırma faaliyetlerini sürdürmektedir. 2022 yılında yayımlanan *Ana Haber Bülteni: Öğretmenlere ve Öğretmen Adaylarına Yönelik* adlı kitabıyla yazarlık hayatına adım atan Kızıltaş, Dr. Emrah Kultas ile kaleme aldığı *İlkokulda Alternatif Eğitim Uygulamaları ve Köy Okullarında Öğretmenlik (Öğretmen Adayları ve Öğretmenler İçin)* adlı kitabını da okuyucularla buluşturmuştur. Bu eserlerinde öğretmenlik mesleğinin uygulamaya dönük boyutlarını, alternatif eğitim yaklaşımlarını, köy okullarının kendine özgü koşullarını ve öğretmenlerin karşılaştıkları güçlükleri saha deneyimleriyle ilişkilendirerek ele almaktadır.

Kızıltaş'ın akademik yaklaşımının temelinde, eğitimin yalnızca sınıfın dört duvarı arasında gerçekleşen bir öğretim faaliyeti olmadığı; çocukların yaşam koşullarını, toplumsal eşitsizlikleri, aile yapılarını ve geleceğe ilişkin fırsatlarını da kapsayan çok boyutlu bir sorumluluk olduğu düşüncesi yer almaktadır. On iki yıllık öğretmenlik deneyimini akademik araştırmalarıyla bütünleştiren Kızıltaş, sahadan gelen bir eğitimci olarak bilimsel bilginin yeniden sahaya dönmesi gerektiğini savunmaktadır. Mesleki ve akademik yaşamının merkezinde ise çocukların daha nitelikli, adil ve güvenli bir eğitim ortamında yetişmelerine katkı sunmak ve bu sorumluluğu üstlenecek öğretmen adaylarını mesleki bilgi, bilimsel düşünce, etik duyarlılık ve güçlü bir insan sevgisiyle donatmak bulunmaktadır.

E-posta: yusufkiziltas@yyu.edu.tr
X: @ysfkiziltas
Instagram: @yusufkiziltasyk

ÖN SÖZ

Kapsayıcı Dil Öğretimi, sınıf içerisinde dil becerileri bakımından çeşitli nedenlerle akranlarının gerisinde kalan öğrencilerin eksikliklerinin giderilmesini amaçlamaktadır. Bu yaklaşım, dezavantajlı ilkokul öğrencilerinin hedeflenen dil yeterlik düzeyine ulaşabilmeleri için öğrenme-öğretme etkinliklerinin çeşitlendirilmesini ve kapsamlarının genişletilmesini gerektirmektedir. Dezavantajlı olmayan öğrenci gruplarında Türkçe öğretimi, kimi zaman sınırlı sayıda etkinlik ve teknikle başarılı bir şekilde gerçekleştirilebilirken dezavantajlı öğrenciler söz konusu olduğunda daha fazla çeşitliliğe ihtiyaç duyulmaktadır. Bu nedenle uygulanan bir etkinliğin farklı etkinliklerle desteklenmesi ve kapsamının genişletilmesi önem taşımaktadır. Böylece sınıfın en arka sırasında oturan, derslere katılım göstermeyen, Türkçeyi ikinci dil olarak edinen, Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen, özel öğrenme güçlüğü yaşayan veya içe dönük özellikler sergileyen öğrencilerin de öğrenme-öğretme sürecine katılması mümkün hâle gelmektedir. Türkçe öğretimi, yalnızca belirli öğrencilerle veya öğrenci gruplarıyla yürütülen bir süreç olmaktan çıkarak farklı yeterlik düzeylerine ve özelliklere sahip bütün öğrencileri kapsayan bir niteliğe kavuşmaktadır. Bu süreçte, öğrenme çıktılarının birden fazla etkinlikle desteklenmesi ve özellikle heterojen grupların oluşturulması, daha etkili sonuçlar elde edilmesine katkı sağlamaktadır. *Kapsayıcı Dil Öğretimi* kitabı, bu bakımdan önemli bir yere sahiptir. Kitap, Millî Eğitim Bakanlığı tarafından dağıtılan ders ve çalışma kitaplarındaki bazı önemli eksiklikleri ortaya koyarken ders kitapları dışında ek kaynak olarak kullanılan yayınlardaki eksikliklere de dikkat çekmektedir. Dolayısıyla hem sınıf öğretmenliği lisans öğrencilerini hem de sınıf öğretmenlerini destekleyici bir kaynak niteliği taşımaktadır. Aynı zamanda yabancı uyruklu öğrencilerin eğitim gördüğü PICTES (Suriyeli Çocukların Türk Eğitim Sistemine Entegrasyonunun Desteklenmesi Projesi) kapsamındaki sınıflarda görev yapan öğretmenler için de önemli bir kaynaktır. Öğretmenlerin ve öğretmen adaylarının kapsayıcı dil/Türkçe öğretimine ilişkin yeterliklerini geliştirmeyi hedefleyen *Kapsayıcı Dil Öğretimi* kitabı, kılavuz ve destek niteliği taşımakta; özellikle akranlarının gerisinde kalan dezavantajlı öğrencilerin eğitiminde geleneksel Türkçe öğretimi yaklaşımlarının dışına nasıl çıkılabileceğini somut örneklerle ortaya koymaktadır. Öğrenme çıktılarına uygun etkinliklerin nasıl uygulanacağını dijital görsellerle adım adım göstermesi, kitabın öne çıkan özgün özelliklerinden biridir.

Kapsayıcı Dil Öğretimi ders kitabının içeriğinde, ilkokulun farklı sınıf düzeylerine ait çok sayıda Türkçe dersi öğrenme çıktısına yer verilmektedir. Kitap, Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli çerçevesinde güncellenmiş; içerikte yer alan etkinlikler, güncel İlkokul Türkçe Dersi Öğretim Programı'nda belirtilen öğrenme çıktıları ve bu çıktılara ilişkin süreç bileşenleri esas alınarak yeniden düzenlen-

miştir. Böylece etkinliklerin öğretim programıyla uyumlu olması ve hedeflenen bilgi, beceri ve yeterliklerin kazandırılmasına doğrudan katkı sağlaması amaçlanmıştır. Ayrıca bütün sınıf düzeylerinde ortak olan çok sayıda öğrenme çıktısı da bulunmaktadır. Bu öğrenme çıktılarının önemli bir bölümü, önceki öğretim programlarında da yer alan bilgi ve becerilerle ilişkilidir. Öğrenme çıktılarına uygun etkinliklerin uygulanmasında farklı sınıf düzeylerine ait ders kitaplarındaki metinlerden, şiirlerden ve diğer edebî türlerden yararlanılmıştır. Bu yaklaşımın tercih edilmesindeki temel amaç, etkinliklerin farklı sınıf düzeylerinde de uygulanabileceğini göstermektir. Başka bir ifadeyle, sınıf düzeylerinin farklılaşması, etkinliklerin uygulanabilirliğini ortadan kaldırmamaktadır. Bunun yanı sıra öğretim programlarında ve öğrenme çıktılarında zaman içerisinde meydana gelebilecek değişiklikler de dikkate alınarak konu eksenli bir sistematik benimsenmiştir. Böylece her öğretmenin, sınıf düzeyine uygun metinleri ve şiirleri belirledikten sonra etkinlikleri başarılı bir şekilde uygulayabilmesi mümkün hâle gelmektedir. Bununla birlikte, kullanılacak metinlerin, şiirlerin ve diğer edebî türlerin seçiminde öncelikle ders kitaplarında yer alan içeriklerin tercih edilmesine özen gösterilmelidir. *Kapsayıcı Dil Öğretimi* adlı destek kitabında, her bir öğrenme çıktısının altında çok sayıda etkinlik bulunmaktadır. Etkinlik sayılarının öğrencilerin yeterlik düzeylerine göre azaltılması durumunda kitap, akademik yeterlik düzeyi yüksek sınıflarda Türkçe öğretimini gerçekleştiren öğretmenler için de bir kılavuz niteliği taşıyabilir. Etkinlikler ağırlıklı olarak grup çalışmalarına uygun biçimde tasarlanmıştır.

Kapsayıcı Dil Öğretimi, ek hazırlık ve emek gerektiren bir süreçtir. Hazırlık aşamasına öğrencilerin dâhil edilmesi de öğretimin bir parçası hâline getirilebilir. Hazırlık ve uygulama çalışmalarının yoğun olduğu bu süreçte daha fazla zamana ihtiyaç duyulmaktadır. *Kapsayıcı Dil Öğretimi* için ilkokullarda belirli saatler dil öğretimine ayrılabileceği gibi etkinliklerin içeriğine ve ilgili derslerin öğrenme çıktılarına uygun olmak koşuluyla görsel sanatlar, beden eğitimi ve müzik gibi derslerle de ilişkilendirme yapılabilir. Nitekim kitapta bu derslerle ilişkilendirilebilecek çok sayıda etkinlik bulunmaktadır. Bu yaklaşım, aynı zamanda öğretimde kaynaşıklık ilkesinin bir gereği olarak değerlendirilebilir.

Kapsayıcı Dil Öğretimi kitabında, öğrenme çıktılarına ve bu çıktıların nasıl gerçekleştirilebileceğini gösteren dijital görsellerle desteklenmiş etkinliklere yer verilmektedir. *Kapsayıcı Dil Öğretimi, doğası gereği uygulama ağırlıklı bir derstir. Bu nedenle kitapta, kuramsal bilgilerin aktarılmasından çok, öğrenme çıktıları ve bunlara ilişkin süreç bileşenleriyle uyumlu, sınıf ortamında doğrudan uygulanabilecek etkinliklere öncelik verilmiştir.* Bu doğrultuda, kitapta uygulamaya katkı sağlamayan kuramsal bilgi ve açıklamalardan kaçınılmıştır. İlkokul Türkçe dersi öğretim programlarında yer alan çeşitli öğrenme çıktıları ile temel konular kitap kapsamında ele alınmıştır. Tekrar eden veya birbiriyle ilişkili öğrenme çıktıları, ortak başlıklar ve etkinlikler altında birleştirilerek sunulmuştur.

Kitapta dilin dört temel becerisi olan dinleme, konuşma, okuma ve yazmaya yönelik çeşitli etkinlikler bulunmaktadır. Sınıf içerisinde farklı nedenlerle akranlarının gerisinde kalan öğrencilerin Türkçe dil becerilerini geliştirmeyi amaçlayan bu eser, öğretmenler ve öğretmen adayları için destekleyici ve yol gösterici bir kaynak niteliği taşımaktadır. Bu yönüyle Kapsayıcı Dil Öğretimi kitabının, özellikle kapsayıcı Türkçe öğretimini gerçekleştirmek isteyen öğretmenler ve öğretmen adayları için başucu kaynağı olabilecek nitelikte olduğu söylenebilir.

Doç. Dr. Yusuf KIZILTAŞ